

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2022-11- Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL VALSTYBĖS GARANTIJOS SUTEIKIMO IŠSKIRTINEI MAKROFINANSINEI PAGALBAI UKRAINAI TEIKTI“ PROJEKTO

Finansų ministerija teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl valstybės garantijos suteikimo išskirtinei makrofinansinei pagalbai Ukrainai teikti“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projekto tikslas – suteikti Europos Komisijai valstybės garantiją, lygią 12 972 104 eurams, išskirtinei makrofinansinei pagalbai Ukrainai pagal 2022 m. rugsėjo 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą (ES) 2022/1628, kuriuo suteikiama išskirtinė makrofinansinė pagalba Ukrainai, bendras atidėjinių fondas sustiprinamas valstybių narių garantijomis ir specialiais atidėjimais kai kuriems su Ukraina susijusiems finansiniams įsipareigojimams, kuriems suteikiamos garantijos pagal Sprendimą Nr. 466/2014/ES, ir iš dalies keičiamas Sprendimas (ES) 2022/1201 (toliau – Sprendimas), teikti.

Sprendime numatyta, kad, siekdama prisidėti prie Ukrainos makrofinansinio stabilumo, Europos Sąjunga suteikia Ukrainai išskirtinę iki 5 mlrd. eurų makrofinansinę pagalbą (paskolomis), kuri padės stabilizuoti Ukrainos finansinę padėtį, sustiprinti šalies atsparumą, prisidės prie valstybės skolos tvarumo ir gebėjimo įvykdyti savo finansinius įsipareigojimus.

Taip pat 2022 m. rugpjūčio 1 ir 2 d. lygiomis dalimis išmokėta 1 mlrd. eurų dydžio išskirtinė makrofinansinė pagalba (paskolomis) pagal 2022 m. liepos 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą (ES) 2022/1201 dėl išskirtinės makrofinansinės pagalbos teikimo Ukrainai. Tai buvo pirmoji pagalbos dalis iš Ukrainai numatytos išskirtinės makrofinansinės pagalbos paketo (iki 9 mlrd. eurų), apie kurį Europos Komisija paskelbė 2022 m. gegužės 18 d. komunikate „Pagalba Ukrainai ir Ukrainos atstatymas“ ir kurį 2022 m. birželio 23–24 d. patvirtino Europos Vadovų Taryba.

Kadangi pagal 2021–2027 metų Europos Sąjungos daugiametę finansinę programą nepakanka lėšų, siekiant apsaugoti Europos Sąjungos biudžetą, Sprendime numatyta, kad šios paskolos Ukrainai (iš viso 6 mlrd. eurų) turėtų būti padengtos 70 procentų garantija (iš jų tik 9 procentus sudarytų įmokėti Europos Sąjungos biudžeto atidėjiniai, o likusį 61 procentą dengtų valstybių narių garantijos).

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, nustatyta, kad savanoriški valstybių narių įnašai garantijų forma yra tinkama priemonė siekiant suteikti reikalingą apsaugą, kuri papildytų pradinį įmokėtus Europos Sąjungos biudžeto atidėjinius. Atitinkamai Sprendimo 9 straipsnyje nustatyta, kad jei valstybės narės skiria įnašus, jie teikiami kaip neatšaukiamos, besąlyginės ir vykdomos pagal pareikalavimą garantijos pagal susitarimą dėl garantijos, kuris turi būti sudarytas su Europos Komisija. Šiame susitarime nustatomos garantiją reglamentuojančios taisyklės, kurios yra vienodos visoms valstybėms narėms. Susitarimo dėl garantijos projekte (pridedama) numatyta, kad valstybėms narėms pagal jų bendrojo nacionalinio produkto (toliau – BNP) dalį nuo Europos Sąjungos BNP apskaičiuota garantijos dalis (Lietuvos BNP dalis nuo Europos Sąjungos BNP sudaro 0,35 procento). Taigi Lietuvai tenkanti garantijos dalis iš bendros garantijos sumos (3,66 mlrd. eurų) sudaro 12 972 104 eurus.

SyncConvContent7600379587892939374.tmp

Finansų ministerija pažymi, kad Nutarimo projekte siūlomo sprendimo dėl valstybės garantijos suteikimo išskirtinei makrofinansinei pagalbai Ukrainai teikti teisinis pagrindas yra Europos Sąjungos teisės aktas – Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas (2022 m. rugsėjo 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas (ES) 2022/1628, kuriuo suteikiama išskirtinė makrofinansinė pagalba Ukrainai, bendras atidėjinių fondas sustiprinamas valstybių narių garantijomis ir specialiais atidėjimais kai kuriems su Ukraina susijusiems finansiniams įsipareigojimams, kuriems suteikiamos garantijos pagal Sprendimą Nr. 466/2014/ES, ir iš dalies keičiamas Sprendimas (ES) 2022/1201), kuris buvo priimtas atsižvelgiant į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, todėl atitinka Valstybės skolos įstatymo 6 straipsnio 2 dalies nuostatas. Be to, vadovaujantis Valstybės skolos įstatymo 4 straipsnio 3 dalimi Vyriausybei yra suteikta teisė teikti valstybės garantiją tarptautinei finansų institucijai pagal Europos Sąjungos teisės aktus, Europos Sąjungos institucijų ar organizacijų sprendimus.

Atsižvelgiant į tai, kad išskirtinę makrofinansinę pagalbą administruosianti Europos Komisija, skolindamasi tarptautinėse finansų rinkose ir teikdama paskolas Ukrainai, atliks įprastas tarptautinių finansų institucijų funkcijas, Vyriausybė gali suteikti valstybės garantiją vadovaudamasi Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymo 6 straipsnio 2 dalimi, pagal kurią sprendimą suteikti valstybės garantiją tarptautinei finansų institucijai priima Vyriausybė.

Finansų ministerija atkreipia dėmesį, kad Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 6 punkte nustatyta, kad Vyriausybė valstybės vardu gali skolintis valstybės prisiimtiems garantiniams įsipareigojimams pagal suteiktas valstybės garantijas vykdyti, o Lietuvos Respublikos tam tikrų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme nustatomas Vyriausybės grynojo skolinių įsipareigojimų pokyčio limitas. Šis limitas yra per metus numatomų pasiskolinti sumų ir skolos grąžinimo sumų agreguota išraiška, pateikta ne atskiromis sumomis pagal tikslą, tačiau viena suma. Lietuvos Respublikos tam tikrų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekto aiškinamojo rašto priede pateiktoje atitinkamų metų Vyriausybės skolinimosi programoje detalizuojamos skolinimosi sumos, t. y. nurodomas finansavimo poreikis, skolinimosi priemonės, valdžios sektoriaus skolos struktūra, planuojamų prisiimti garantinių įsipareigojimų rūšys, sumos ir kt.

Pažymėtina, kad valstybės garantija užtikrintos paskolos yra netiesioginiai skoliniai įsipareigojimai, kurie neįtraukiami į valstybės skolą, iki šie įsipareigojimai pradedami vykdyti pagal suteiktą valstybės garantiją. Todėl Lietuvos Respublikos tam tikrų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme, nustatant Vyriausybės grynojo skolinių įsipareigojimų pokyčio limitą, lėšos garantiniams įsipareigojimams vykdyti ar kitiems tikslams finansuoti priskiriamos rizikos veiksniams, t. y. nenumatytoms išlaidoms finansuoti valstybės vardu pasiskolintomis lėšomis, pavyzdžiui, Valstybės skolos įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 6 punkte nustatytiems valstybės prisiimtiems garantiniams įsipareigojimams vykdyti arba Lietuvos Respublikos 2022 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 14 straipsnio 3 dalies 1 punkte nurodytiems tikslams finansuoti.

Vyriausybei priėmus Nutarimo projektą, vadovaudamasis Valstybės skolos įstatymo 6 straipsnio 3 dalimi, finansų ministras su Europos Komisija pasirašys susitarimą dėl garantijos.

Nutarimo projektas be pastabų suderintas su Teisingumo ir Užsienio reikalų ministerijomis.

Nutarimo projektas neprieštarauja Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programai ir Europos Sąjungos teisės aktams.

Sprendimo (ES) 2022/1628 atitikties lentelė atitinkamai įkelta ir į Lietuvos narystės Europos Sąjungoje informacinę sistemą (LINESIS).

Nutarimo projektą parengė Finansų ministerijos Europos Sąjungos ir tarptautinių reikalų departamento (direktorius Darius Trakelis, tel. 239 0188) Europos Sąjungos ir tarptautinių reikalų departamento vyresnioji patarėja Agnė Metelionytė (tel. 219 9388).

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 1 lapas.
2. Susitarimo dėl garantijos projektas (anglų k.), 9 lapai;
3. Teisingumo ministerijos išvada, 1 lapas.
4. Užsienio reikalų ministerijos išvada, 1 lapas.
5. Sprendimo 2022/1628 atitikties lentelė, 2 lapai.